

Kommenttipuheenvuoro Helsingin Sanomien mielipidekirjoitukseen "Segregaatio näkyy lasten kielitaidossa jo ennen kouluikää"

HUSin foniatrian erikoislääkärit nostivat kirjoituksessaan (23.8.2026) esiin ilmiön, joka on valitettavan tuttu monissa Suomen suurissa kaupungeissa.

Pääkaupunkiseudulla on päiväkotiryhmiä ja koululuokkia, joissa suomea äidinkielenään puhuvien lasten osuus on vähäinen. Samalla myös varhaiskasvatuksen ja koulun henkilöstössä on yhä enemmän työntekijöitä, joille suomi on toinen tai kolmas kieli. Tämä asettaa uusia haasteita lasten suomen kielen kehityksen tukemiselle.

Foniatrit toteavat perustellusti, ettei puheterapia ole ratkaisu tilanteeseen, jossa lapsen saama suomen kielen malli jää arjessa liian vähäiseksi. Yksilölliseen kuntoutukseen tarkoitettuja puheterapiaresursseja ei tule käyttää puutteellisen kieliympäristön korvaamiseen. On kuitenkin tärkeää tunnistaa, ettei puheterapeuttien työ rajoitu yksilöterapiaan. Puheterapeuteilla on laaja asiantuntemus kielen kehityksestä, vuorovaikutuksesta sekä kielellisen ympäristön merkityksestä lapsen oppimiselle. Tätä osaamista tulisi hyödyntää nykyistä laajemmin varhaiskasvatuksen ja koulun tukena.

Puheterapeutit voivat arvioida lapsiryhmien kielellisiä tarpeita sekä tukea henkilöstöä sellaisten toimintatapojen käyttöönotossa, jotka vahvistavat lasten suomen kielen oppimista arjen tilanteissa. Kielen kehitys ei tarkoita ainoastaan puheen oppimista, vaan myös sanaston, käsitteiden, kielellisen ymmärtämisen, vuorovaikutustaitojen, kerronnan, keskustelutaitojen ja kielellisen osallisuuden kehittymistä. Vaikuttavimmat tulokset saavutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja koulun opettajien ja muun henkilöstön kanssa. Myös perheiden osallistaminen lasten suomen kielen kehityksen tukemiseen on keskeistä.

Vaikka segregaation vähentäminen on tärkeä osa ratkaisua, se ei yksin riitä ja sen nopea toteuttaminen on haastavaa. Puheterapiapalvelujen tulisi voida mukautua joustavasti palvelutarpeisiin. Esitämme, että hyvinvointialueiden puheterapiaosaamista hyödynnetään nykyistä enemmän päiväkoteihin ja kouluihin jalkautuvassa ennaltaehkäisevässä työssä. Vielä vaikuttavampi ratkaisu olisi perustaa kuntiin puheterapeuttien vakansseja varhaiskasvatuksen ja koulun tueksi. Näin voitaisiin vahvistaa koko kielellistä toimintaympäristöä ja tarjota henkilöstölle konkreettisia keinoja tukea lasten suomen kielen oppimista ja vuorovaikutustaitoja osana päivittäistä toimintaa.

Jotta näillä toimilla olisi todellista vaikuttavuutta, myös lapsiryhmien henkilöstömitoituksen ja muiden resurssien on vastattava ryhmien tarpeita. Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus saada riittävästi laadukasta kielellistä vuorovaikutusta ja tukea oman kielitaitonsa kehittämiseen.

Soile Loukusa, puheenjohtaja

Heta Piirto, toiminnanjohtaja

Anna-Kaisa Tolonen, järjestöasiantuntija

Suomen Puheterapeuttiliitto ry